

VISIR AKTUELLT

MEDLEMSTIDNING FÖR RIKSFÖRBUNDET VISIR | NR 3-4 NOV 2012

Friskare liv

Riksdagsmotioner
om rökning

På jobbet
Passiv rökning

Barnens sidor
intervju med
Lisa Östergren

Smart har
35 000 kontrakt

Förbundsordföranden har ordet

Rökfria områden i det offentliga rummet!

Folkhälsoinstitutet fick i mars regeringens uppdrag att lämna förslag på åtgärder som minskar den passiva rökningen på offentliga platser, som lekparker, torg, busshållplatser och andra ställen där folk vistas. Särskilt uppmärksammas platser där barn och ungdom uppehåller sig.

Bakgrunden är att fortfarande utsätts 15 % av befolkningen för passiv rökning varje vecka. Man beräknar att ca 200 personer i vårt land årligen drabbas av en för tidig död genom passiv rökning. Flera länder har kommit längre än vi när det gäller rökfria områden utomhus.

Riksförbundet VISIR har länge krävt rökfria oaser. Nu gäller det att trycka på beslutsfattarna. Det måste bli beslut om rökfria områden i det offentliga rummet! Till fördel för oss alla, men framför allt för våra ungdomar!

Det här har fått ledarskribenter i Dagens Nyheter och Svenska Dagbladet att reagera. Man utmålar ett hot mot det västerländska samhället och den individuella friheten. Det anses vara utslag av moralism – att rökarna skulle vara en sämre sorts människor.

Längst på den vägen går Dr David Eberhards debattinlägg i Aftonbladet 17/9 2012. Han ser vårt arbete som ett utslag av hälsofascism och en vilja att skapa en ny perfekt människa. Och han pläderar för människans rätt att göra det onyttiga och farliga. Man anar tobaksindustrin bakom sådana inlägg

Alla som arbetar för rökfrihet deltar i en viktig frihetsrörelse i vårt samhälle. Vi vill befria rökarna från det slaveri som nikotinförgiftningen utgör. Nästan alla rökare vill sluta om de kunde. Befria också alla andra från de stora hälsorisker, som passiv rökning medför! Det måste gå att stoppa tobaksbolagens utnyttjande av främst barn och ungdomar.

Tobaksbruk är idag den vanligaste yttre orsaken till sjukdomar och för tidig död. Många av de tusentals kemiska ämnen som bildas när cigaretter brinner har kända skadeeffekter på människan. Skadorna kan drabba rökaren på många sätt: kärlkramp i benen, kronisk bronkit, lungcancer och annan cancer, åderförkalkning, stroke, hjärtinfarkt, magsår och benskörhet. Det är bara några exempel

ur den långa lista över sjukdomar som orsakas av tobak.

Trots att de flesta känner till åtminstone en del av riskerna fortsätter människor att röka. Den främsta orsaken till det är förstås nikotinberoendet, men också att det ofta dröjer länge innan skadorna märks.

Tidig debut är farligast. Den som börjar röka i tonåren löper tre gånger större risk än andra att dö en för tidig död redan mellan 35 och 69 år. I högre åldrar är risken dubbelt så stor som för icke-rökaren. Med alla åldersgrupper medräknade avlider varannan rökare som börjat i tonåren långt i förtid av sin rökning.

I Sverige dör varje år omkring 6 400 människor i sjukdomar som orsakats av deras rökning. Drygt 200 avlider av skador de fått av passiv rökning.

Nej, hälsofascism finns inte. Vi har aktivt folkhälsoarbete och måste fortsätta med det.

 Dick Jansson

VISIR-Aktuellt/Friskare liv är medlemstidning för Riksförbundet VISIR

Utkommer:	Fyra nummer per år
Redaktör och ansvarig utgivare:	Arne Stråby, arne.straby@telia.com
Förbundsordförande:	Dick Jansson, dickbirgitta@msn.com
Grafisk produktion:	Mynta design och produktion, maria@myntadesign.se Material per post till kansliet.
Tryck:	X-O Graf Tryckeri AB, Uppsala ISSN 0282-0617
Prenumeration:	150:-/år
Adress:	Riksförbundet VISIR, Hälsans Hus, Fjällgatan 23 B, 116 28 Stockholm Tel 08-591 282 11, visir@telia.com, www.visir.a.se

Nyligen har en ny kunskapsöversikt publicerats. Den heter "Arbetsmiljöns bidrag till hjärt- och kärlsjukdomar" och det är två tunga namn som står bakom: Professor Bengt Järholm vid Umeå universitet och docenten Christina Reuterwall vid FoU-enheten för Jämtlands läns landsting.

Passiv rökning på arbetsplatser

Järholm och Reuterwall konstaterar att på grund av mängden personer som drabbas av hjärtinfarkt och stroke, så går stora pengar åt för utebliven produktion, sjukersättning och vårdkostnader.

Här har den passiva röken en stor betydelse. En av flera viktiga riskfaktorer betonas nämligen vara all tobaksrök som finns på olika arbetsplatser. Visserligen har den passiva rökningen i samhället minskat kraftigt under ett 30-årsperspektiv. Men sedan 2005 har den minskningen avstannat. Året 2009 pekade också på en viss ökning, när utifrån undersökningar 5 % av de anställda i vårt land uppgav att de regelbundet utsattes för andra personers tobaksrök på arbetet. Män och ungdomar över lag var särskilt utsatta.

I hotell- och restaurangbranschen minskade visserligen den passiva rökningen kraftigt sedan rökförbudet i serveringsmiljöer infördes 2005 men 2006 utsattes samtidigt 6 % i samma branscher för passiv rökning. Ändå är den mest utsatta gruppen de anställda som finns inom transportsektorn och i byggbranschen, därför att där är inom båda dessa arbetsområden hela 10 % utsatt för passiv rökning.

På andra plats hamnar vård och omsorg där istället 8 % utsätts för den passiva rökningen. Den påtvingas personalen av antingen de egna arbetskamraterna eller kunderna. Författarna bedömer därför situationen sådan, att om det nu ska bli en förbättring för alla anställda, då förutsätter det riktade insatser i olika

"Med sitt giftiga innehåll utgör den passiva rökningen samtidigt ett hot som kan jämföras med olika former av giftiga utsläpp som industrin förorsakar."

näringsgrenar och yrkesgrupper. Många har svårt att påverka situationen - eller tiger för kamratklimatets skull.

Passiv rökning är således fortfarande en viktig faktor till ohälsa. Ändå saknas lagstöd för att skydda de grupper som inom arbetslivet påtvingas hälsorisker av allvarligt slag. Med sitt giftiga innehåll utgör den passiva rökningen samtidigt ett hot som kan jämföras med olika former av giftiga utsläpp som industrin förorsakar.

I sammanhanget kan därför nämnas, att redan FN:s miljökonferens i Stockholm 1972, var det första stora steget på global nivå för att internationellt reglera skyddet av miljön. Konferensen producerade visserligen inte något rättsligt bindande dokument men har ändå haft stor betydelse för utvecklingen av den internationella miljörätten.

Och hur berörs då den passiva rök-

Harriet Bouvin

ningen på arbetsplatsen av det? Artikel 8 berättar att "Ekonomisk och social utveckling är oundgänglig för att tillförsäkra människan en gynnsam livs- och arbetsmiljö och för att på jorden skapa betingelser som erfordras för att göra livet rikare och bättre."

Det är stora ord. En viss del av deklARATIONEN är dock numer internationell sedvanerätt. Den har i något avseende utvecklats till en norm som de inblandade länderna är överens om att man vill följa. Mycket har dessutom hänt sedan dess och tja, det är ju alltid ett steg i rätt riktning.

Harriet Bouvin, jurist

SLUTA-RÖKA-LINJEN

RING 020-84 00 00

Uppdrag om passiv rökning

1 mars 2012 gav regeringen Statens folkhälsoinstitut i uppdrag att under 2012 och 2013 utreda och analysera passiv rökning på allmänna platser och lämna förslag på åtgärder för att ytterligare minska risken att utsättas för passiv rökning. I beslutet säger regeringen att man ska ta särskild hänsyn till miljöer där barn vistas.

Exponering för passiv rökning är av betydelse för människors hälsa. År

2005 infördes förbud mot rökning på restauranger. Trots de positiva effekter som lagändringen förde med sig utsätts fortfarande 15 procent av befolkningen för passiv rökning minst en gång per vecka. Det visar uppgifter från den nationella folkhälsoenkäten, som också visar att det finns ett brett folkligt stöd för fler rökfria miljöer.

– Vi ska ge en fördjupad bild av i vilka miljöer personer riskerar att utsättas för passiv rökning och vilka miljöer man

helst ser som rökfria, säger avdelningschef Matz Larsson vid Folkhälsoinstitutet. Vår redovisning ska också innehålla en evidensbaserad kunskapsöversikt om forskning kring rökfria miljöer och beskriva erfarenheter från länder som har infört mer restriktiva lagar kring rökfria miljöer.

Uppdraget ska redovisas senast 1 december 2013.

Stöd namninsamlingensaktionen!

Klassa Nikotinet som Narkotika

Var med i opinionen för att sätt stopp för tobaksbranschens rekrytering av barn och ungdom i nikotinberoendet.

Klassa Nikotinet som Narkotika
<http://upprop.nu/NUXP>

Blir medlem i VISIR pg 60 04 07 - 2
www.visir.a.se/bli-medlem/

Allt som VISIR byggt upp under 40 år behöver nu försvaras!

NÄTVERKET FÖR TOBAKSPREVENTION

VISIR
tfn 08-591 28 211
E-post: visir@telia.com
www.visir.a.se

Cancerfonden
tfn 08-744 10 00
www.cancerfonden.se

Hjärt-Lungfonden,
tfn 08-566 242 00,
www.hjart-lungfonden.se

A Non Smoking Generation
tfn 08-10 93 00
www.nonsmoking.se

Lärare mot tobak
tfn 08-669 81 58
www.teachersagainsttobacco.org

Läkare mot tobak
tfn 08-669 81 58

Sjuksköterskor mot tobak
tfn 08-669 81 58

Mun- & Halscancerförbundet
tfn 08-655 83 10

Farmaci mot tobak
tfn 08-669 81 58

Tandvård mot tobak
tfn 08-669 81 58
www.dentistryagainsttobacco.org

Astma- och Allergiförbundet
tfn 08-506 28 200
www.allergia@astmaoallergiforbundet.se

Folkhälsoinstitutet har ett regeringsuppdrag som gäller möjligheten att ha fler rökfria miljöer, som på uteserveringar, busshållplatser och platser där barn vistas, se notis här intill.

Rökfritt på uteserveringar

Vi kommer säkert att få höra att det är både onödigt och omöjligt att ha rökfritt på uteserveringar. Så var det inför beslutet om rökfria restauranger. Det skulle inga rökare acceptera, och det kunde rentav bli branschens död.

När det väl hade blivit rökfritt på krogen tyckte de allra flesta att det blev bra. Man fick fler gäster i stället för färre, och även de flesta rökare tyckte att det blev bättre.

För att undersöka hur man ser på om det blir rökfritt även på uteserveringar har Astma- och Allergiförbundet låtit göra en undersökning, där 1625 slumpvis utvalda nu i sommar fick frågor om detta.

Resultatet visar att en stor majoritet, 78 %, tycker att det vore bra med rökfria uteserveringar. Dessutom svarade 39 % att de nu undviker uteserveringar därför att andra röker där.

Det var ett klart besked. Vi tackar Astma- och Allergiförbundet för att man redan nu har tagit fram det underlag som behövs för ett klokt förslag från Folkhälsoinstitutet - och ett följande klokt regeringsbeslut!

Arne Stråby

Resultatet visar att en stor majoritet, 78 %, tycker att det vore bra med rökfria uteserveringar.

Hannah Rosenqvist från Unga Allergiker och Marie-Louise Luther från Astma och Allergiförbundet informerar om vad man gör för att få mer rökfritt.

Krögare gillar rökförbud ute

Uteserveringarna blev räddningen för många när rökförbudet på krogen infördes för sju år sedan. Nu vill Folkhälsoinstitutet utreda om det ska förbjudas även där. Hakan Akgure på Skanskvarn vid Gullmarsplan gillar idén.
- Jag tycker att det skulle vara jättebra, säger han.

får röka är chansen större att de inte själva börjar, säger Cecilia Birgersson.
Rapporten är långt ifrån klar och man räknar inte med att kunna presentera ett förslag förrän i slutet på nästa år. Man kommer titta på forskning inom området, lära sig av hur andra länder har gjort och hur väl det fallit ut. Men att det blir ett förslag till

"Jag som rökare ska ju såklart ta hänsyn till ickerökare, det är ju allmänt folkvett, men det här med förbud är helt galet."

har 140 platser på sin uteservering.

hänsyn och folkvett är bättre än förbud.

- Jag som rökare ska ju såklart ta hänsyn till ickerökare, det är ju allmänt folkvett, men det här med förbud är helt galet, säger hon.
Att ett förbud skulle få fler att sluta röka tvivlar hon på, själv röker hon varken mer eller mindre efter att förbudet mot inomhusrökning

Tidningsnotis angående rökfria miljöer.

I VISIR-aktuell nr 1 i år berättade jag om Smart och Smart Ungdom. Det är organisationer som arbetar för att få ungdom att avstå från tobak och andra droger genom att skriva kontrakt.

Smart har 35 000 kontrakt

Man uppmuntrar då skolorna att i samråd med skola och föräldrar skriva ett kontrakt, där de förbinder sig att inte använda tobak, som är det vanligaste. De kan också utvidga det till att omfatta andra droger, som alkohol och narkotika, och ibland även mobbning, stöld och skadegörelse.

En person som är central i detta sammanhang är Slim Lidén, som kan uppfattas som organisationens grundare. Men många andra har varit med och hjälpt till.

Jag har träffat Slim på Smarts kansli i Tyresö. Slim har ett förflutet som artist, musiker och sångare. Han har även

gjort egna låtar och producerat gramfon-skivor.

Hur kom det sig att du började engagera dig mot droger?

- Som artist retade jag mig på artister som använde narkotika och gjorde reklam för det. Andra smugglade eller fick en överdos, och några dog. Om det går ut i massmedia och står på löpsedlar om knark och artister kan man tro att det är något normalt för artister. Det kan få ungdomar att få en farlig attityd mot knark, något man gott kan prova på.

- Kända artister bildade en organisation, FAMN, som stod för Föreningen

..och här läser han i VISIR-aktuellt

Slim Lidén visar en skiva han var nöjd med, "Barn i stan"...

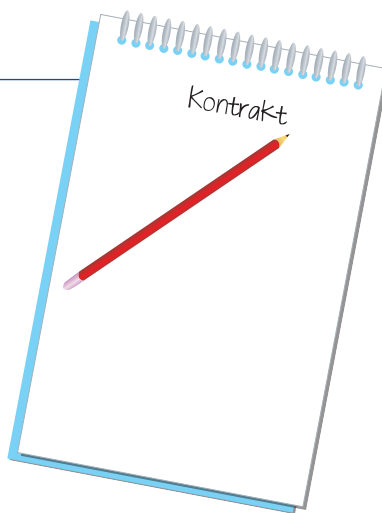
Artister Mot Narkotika. Jag var med där och satt i styrelsen i nio år. Lasse Berg-hagen var en central figur i FAMN. Och din verksamhet som artist, när började den?

- Musik har jag hållit på med länge. Som tonåring var jag med i en skiffel-grupp. Det var i slutet av 50-talet. Sedan kom ett politiskt engagemang. Under Vietnamkriget var jag med i gruppen Freedom Singers, som hörde hemma i FNL-rörelsen mot USA:s krig.

- Men några av oss var intresserade av irländsk och skotsk folkmusik. Vi var tre och bildade gruppen Diddlers. De andra två var Pyret Moberg och Björn Grünstein. Men Björn ersattes snart av Marie Selander. Vi gjorde någon LP-skiva, och sedan bytte vi namn till Låt & Trall, som gjorde ett par skivor. Det var på 70-talet.

- I mitten av 70-talet skrev jag en sång mot tobak. Jag kände att vi protesterar mot ockupation men tillåter samtidigt att en del ockuperar allas vår luft.

- Jag har också producerat skivor, av folkmusik och annat också. 1979 gjorde jag en skiva om barn och barnuppfostran under skilda tider "Barn i stan". Jag fick stöd till den av Folksam och Stockholms Stadsmuseum. Det är en skiva om barn

men för vuxna. Tommy Körberg, Lill Lindfors och Anders Linder var med på den.

- Så kom engagemanget mot droger. 1984 gjorde jag en LP-skiva "Rysk roulett". Jag hade gjort alla sångtexter på den skivan och musik till en av låtarna också. Totte Wallin, Elisabeth Andréassen och Hasse Andersson ("Kvinnaböske band") var några av sångarna.

- Att prova knark är som att spela rysk roulett. Några provar men har förstånd att sluta i tid. Men några blir fast och går under.

Du är lärare från början?

- Ja, jag är speciallärare och har då haft elever på höstadiet som på ett eller annat sätt har problem. Jag har jobbat i Bagarmossen och på Nytorpsskolan i Hammarbyhöjden. Så fick jag med Rysk roulett-plattan tillfälle att hålla föreläsningar om droger. Med hjälp

av pedagogik, humor och omväxling utvecklade jag så småningom ett slags föreställningar. Jag skaffade storbildsprojektor för att kunna framträda inför större församlingar med flera klasser. Till slut blev så mycket att jag måste välja mellan att ha min lärartjänst eller hålla föredrag och föreställningar. Då valde jag det senare. Det var ungefär 1987.

- Jag stötte på en metod med kontraktsskrivning kopplat till positiv förstärkning hos en ishockeyklubb. Den verkade bra. Kunde man sprida den till skolor också, kanske över hela landet på sikt?

- Det var 1994, och jag började med sådana kontrakt i Tyresö där jag bor. Det gick bra, elever, lärare och föräldrar var nöjda. Men jag fick lite mothugg också av en pappa som var missnöjd. Det gav upphov till ett reportage i Svenska Dagbladet, som var positivt och hjälpte till att

sprida vårt budskap.

- Sedan har det rullat på. Smart finns nu i 95 kommuner och har motsvarigheter i nio länder. Vi har nu 35 000 som har skrivit kontrakt på att inte använda tobak.

- Smart Ungdom är vår ungdomsorganisation, som vill bilda fungerande och verksamma föreningar på många orter och då ser de 35 000 som sin målgrupp. Det verkar också gå bra, men man har bara hållit på ett par år.

Vi i VISIR tycker förstås att Smart och Smart Ungdom gör ett jättebra arbete i kampen mot tobak och andra droger och önskar dem all framgång. Här intill återger vi ett par verser ur Rysk roulett, som Slim låter oss publicera.

Arne Stråby

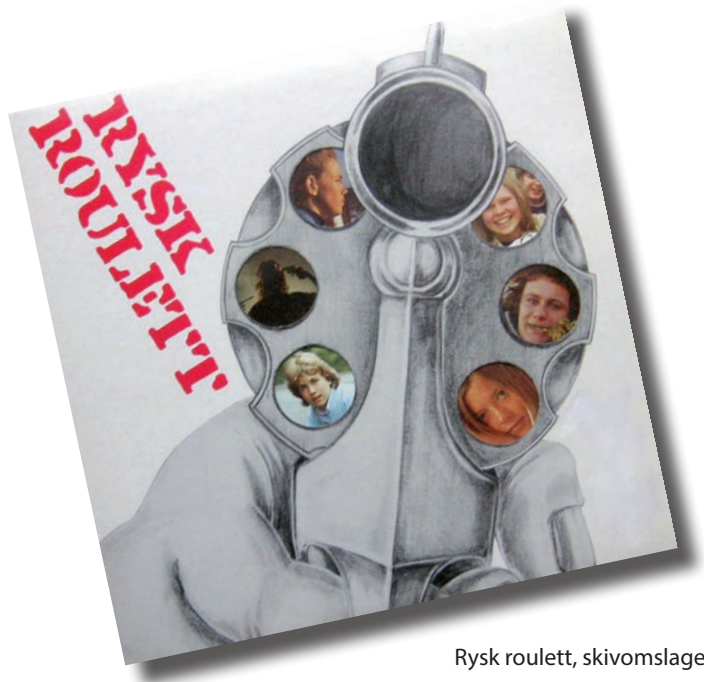
Rysk roulett

En av sex är det som spräcks i en rysk roulett
En av sex är det som knäcks i en lika brysk roulett
En av sex som prövar på att hascha fastnar i skiten
En av sex men ingen vet vem drar den niten
En av sex är det som spräcks i en rysk roulett

En sorglig sak med hasch är att det ger njutning åt en del att kvintetten som haft tur och inte fått nåt större fel såsom levande reklamaffischer nu marscherar runt snackar ofarlighet, inre ljus och annat strunt medan de i kvartar, celler eller på hispor inte märks vilket bäddar för att myter och låt gå-inställning stärks

Säg mig, vilka tjänar på att du leker med pistolen
Vilka räknar dina pengar där i solen invid poolen
De som orsakar att massor av fina ungdomar förtrycks
inte räcker det med en av sex till deras liv i lyx
Det är de fem som betalar hela deras överskott
Bär upp porr, prostitution och ekonomiska brott

Slim Lidén

Rysk roulett, skivomslaget.

Kropp och själ i dåliga händer

Radioprogrammet *Kropp och själ* har sänts under mycket lång tid från Sveriges Radio. Under många år var det Gunilla Myrberg som ansvarade för det. Hon gjorde en mycket god insats som hälsoupplysare där och skrev även flera böcker. Hon utnämndes 2001 till hedersdoktor vid Karolinska för sina insatser.

Det var då det. *Kropp och själ* görs nu av ett produktionsbolag, Filt AB, med Ulrika Hjalmarsson Neideman som programledare.

I början av året och åter nu i somras sändes ett program om rökning. Det hade rubriken "Varför får man spotta på rökare?" och pläderade för ökad tolerans mot rökare. Någon precisering av vilka det är som man anser spottar på rökare gavs inte.

För VISIR-aktuellt tog jag kontakt med programledaren för att få svar på den frågan. Vilka sitter på de anlagandes bänk, vilka är intoleranta bespottare?

Jag fick inget svar på den frågan, och när jag ville intervjua henne för VISIR-aktuellt sa hon nej. Jag har mejlat frågor, jag vill veta om det är rökförbudet på restauranger som är intolerant. Jag vill också veta hur hon ser på Folkhälsoinstitutets arbete med att överväga rökfritt även på uteserveringar, busshållplatser och andra

ställen.

Tyvärr blir det inga svar. Hon räknar sig som journalist men vill tydligen inte ha något med journalister som skriver om rökning och hälsorisker att göra. Men hon sitter på *Kropp och själ* och gör över med våra licenspengar på att propagera för mer tolerans mot rökare.

Ulrika Hjalmarsson vill inte svara på vilka som spottar men har sagt att hon inte har pekat ut någon organisation. Men "man", det är ett ganska omfattande begrepp. Kanske menar hon alla som inte röker i landet? Det blir nog trångt på de anlagades bänk.

Säkert finns VISIR bland dem hon anklagar. Vi har ju tagit ställning mot all

rökning, vi vill ha fler rökfria miljöer och en avveckling av rökandet på sikt. Vi är i gott sällskap på bänken med En rökfri generation, Yrkesföreningar mot tobak, Hjärt- och lungfonden och alla vänner av mat utan rök.

Och säkert delar vi plats på bänken med den ansvariga myndigheten, Folkhälsoinstitutet. Att programmet kommer nu och kanske som en reaktion på institutets arbete med förslag om fler rökfria miljöer är nog tydligt.

Men det är skamligt att Sveriges Radio ska ställa upp på och bekosta sådan lobbyverksamhet.

Arne Stråby

Radioprogrammet *Kropp och själ* har sänts under mycket lång tid från Sveriges Radio.

"Tycka synd om-program"

Vad tycker människor som är väl insatta i problematiken kring rökning om rubriken "Varför får man spotta på rökare?". Jag har frågat Gunilla Bolinder, överläkare vid Karolinska Sjukhuset och styrelseledamot i Läkare mot tobak. Här är hennes kommentar:

- Jag hörde programmet och tyckte att man tog upp alltför mycket om problema-

tiken att vara rökare - dvs att samhället inte gjorde något annat än ont för dem. Det blev ett "tycka synd om"-program. Jag tycker rubriken är urlöjlig och mest gjord för att provocera - och kanske med ambitionen att få fler lyssnare från rökarsidan.

Arne Stråby

Gunilla Bolinder, överläkare vid Karolinska sjukhuset och djupt engagerad i arbetet mot tobak.

Yttrandefrihet?

När Ulrika Hjalmarsson Neideman i programmet "Kropp och själ" ondgör sig över att "man får spotta på rökare" så menar hon förmodligen inte bokstavligt spottande. Det är bildligt hon menar, så man kan översätta det med "varför får man kritisera eller klandra rökare?". Det kan ligga en önskan om censur i bakgrunden.

Man kan nog utgå från att en orsak till programmet är strömningar i tiden och även Folkhälsoinstitutets nu aktuella

utredning om fler rökfria miljöer, som på uteserveringar, busshållplatser och badstränder. Bäst att anlägga moteld, och i ett "hälsoprogram" borde den väl ha effekt?

Vad säger man på Folkhälsoinstitutet om att få ett sådant väl inlindat mothugg från den neutrala Sveriges Radio? Kritik från dagspressen står man säkert ut med. Men ska våra licenspengar användas på det viset?

Arne Stråby

Ulrika Hjalmarsson Neideman drar en lans för mer tolerans mot rökare.

VISIRs frågor

Med anledning av ett radioprogram "Kropp och själ" som hade underrubriken "Varför får man spotta på rökare?" har VISIR-aktuellt ställt följande frågor till programledaren Ulrika Hjalmarsson Neideman:

Fråga 1

Du har i programmet "Kropp och själ" behandlat rökning och förespråkat mer tolerans mot rökare. Anser du att det borde vara tillåtet att röka på restaurang för att visa den toleransen?

Fråga 2

Folkhälsoinstitutet överväger förslag om rökfria uteserveringar för att göra dem mer tillgängliga för allergiker. Hur ser du på detta, bra eller dåligt? Anser du att det vore intolerant mot rökare?

Fråga 3

I ett program ställde du frågan "Varför får man spotta på rökare?". Den är ju rätt provocerande. Var ni eniga i redaktionen om att det var en lämplig rubrik för "Kropp och själ"? Vad ville ni ha för reaktioner på den?

Fråga 4

Om man utgår som ett faktum att "man spottar på rökare", vilka är det ni tänker på och som ni vill sätta på de anklagades bänk? Personlighetstyper, grupper, organisationer?

Fråga 5

Du känner till Riksförbundet VISIR. Hur ser du på vårt arbete för att skapa rökfria miljöer och för att få fler att sluta röka och ännu fler att aldrig börja?

Ulrika Hjalmarsson Neideman vägrar att svara alls på dessa frågor. I ett mejl framhåller hon "Tolerans mot andra som inte delar ens uppfattning är också viktigt för att skapa ett bra samhälle, eller hur?"

Min kommentar till detta är att tolerans är ett vackert ord, men ska man tolerera det som är skadligt även för andra? Att röka är ett intolerant beteende. Rökaren tar inget ansvar för alla gifter han/hon släpper ut. Tolerans mot rökare handlar om den klassiska frågan "kan man tolerera intolerans".

Att inte svara på sakliga frågor från en journalist tyder på ett visst förakt för det fria ordet.

Arne Stråby

Arne Stråby

Löven virvlar, regnet droppar och de svenska äpplena är underbart goda. Nu firar Barnens Sidor genom att sätta 2 år på tårtan!

Hösten är nu här på allvar! BARNENS SIDOR!

Vi fortsätter att intervjua rökfria barnmusikartister. I detta nummer är det Lisa Östergren från Jazzmys tur. Sam vanligt kan man delta i barnkryss och CD-tävlingen. Denna gång har du möjlighet att lägga vantarna på ett alldeles eget exemplar av JAZZMYS nya skiva. Tävla redan idag du med!

VISIR:s facebookside fortsätter att växa och nu har vi över 400 vänner. Bli vän med oss du med! www.facebook.com/visominteroker. Tills nästa gång. Tipsa oss om ny, gammal och bra barnmusik!

Foto: Micke Sandström

Conny Carlsson
barnredaktör
visominteroker@hotmail.se
tel. 0733-74 78 60

BLI VÄN MED OSS!
www.facebook.com/visominteroker

CD TÄVLING!

Nu har du chansen att vinna Jazzmys sprillans nya skiva Tuta & Kör. Vi lottar ut fem skivor! För att vinna behöver du svara på följande fråga:

Vad heter Jazzmys hyllade debutskiva som även blev grammisnominerad?

- 1. Jazzmys musik
- X. Svängssons mysik
- 2. Svängssons musik

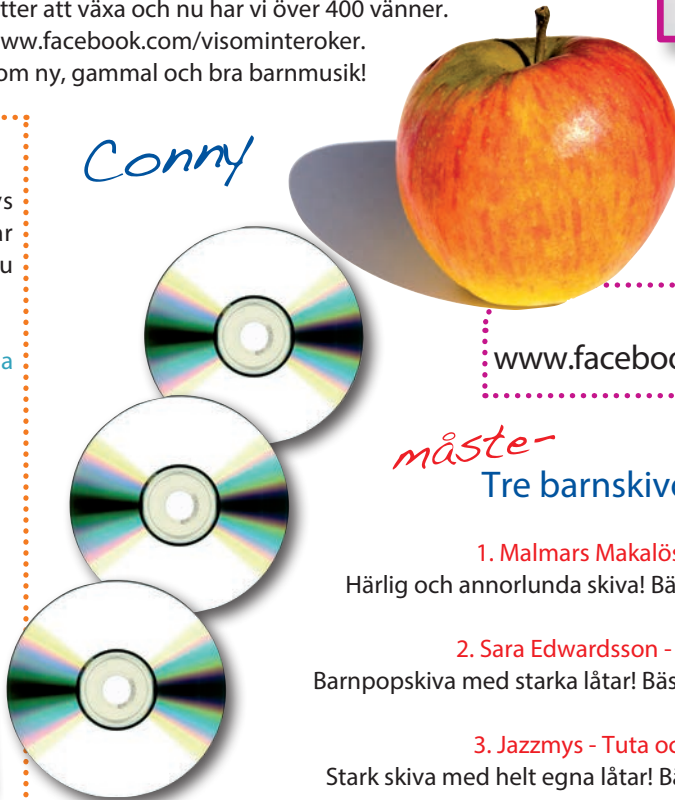
De fem första mail/vykorten med rätt svar som inkommer till kansliet vinner varsin skiva. Märk ditt mail eller vykort "CD-Tävling" och senast 1 februari 2013 behöver vi ditt svar. Namn på vinnarna meddelas i nästa nummer av VISIR Aktuellt.

Lycka till!

BARNKRYSS NR 7

KRYSS TÄVLING FÖR BARN
UPP TILL 13 ÅR.

De tre först öppnade rätta lösningarna vinner presentkort på en bok. Skriv ned ordet som du får fram i de blå rutorna på ett vykort och skicka med ditt namn och adress senast den 1 februari till kansliet. Namn på vinnaren meddelas i nästa nummer av VISIR Aktuellt.

Conny

måste-
Tre barnskivor just nu!

1. Malmars Makalösa - Tänk om...
Härlig och annorlunda skiva! Bästa spår: Steka Pannkakor.
2. Sara Edwardsson - Dansbarn
Barnpopskiva med starka låtar! Bästa spår: Tjej eller kille.
3. Jazzmys - Tuta och Kör
Stark skiva med helt egna låtar! Bästa spår: Lilla Eko.

		VISIR 2012 Nr 3/1/2012 1st	Gör kungen på sin höga stol?	Klås med kulor och glitter	Klocka	Bokstav mellan Q och S
		Ferdinand är ett sådant djur			↶	
		Liten känguru i sjumila-skolgen			Asna i sjumila-skogen	
↶	Vill väl alla ha på jorden?	Står ofta på liter-mått	Annorlunda			
			Just nu			
Satt på en häst	↶	Skaka				
Mitt i ved och med		Papegoja			Matlukt från köket	
Bakar bagaren med?				Kallas kattens näsa?	↶	

Lisa Östergren

Tjejen som brinner för barnmusik!

Lisa Östergren är en glad och pigg tjej som alltid har mycket på gång. Hon håller på med musik på heltid, är bandledare och motor i bandet Jazzmys men även hyllad musiker i duon Lisa & Josefine. Barnens Sidor kollade in när hon lirade på Barnfestivalen Barndagen i Almedalen i somras och nu har vi gjort en intervju med tjejen som verkar ha många bollar i luften.

Berätta lite om de tidiga åren som student i Svalöv.

Jag var jazzspelande student vid Fridhems Folkhögskola i Svalöv under åren 1996-1998. Det var en härlig tid och jag spelade i flera olika konstellationer. På skolan hittade några studenter ett anslag om att de sökte barnmusiker till Visfestivalen i Falkenberg. Ett studentband startade, kallade sig Jazzmys och gjort spelningen i Falkenberg. Jazzmys sättning var redan från starten sång, piano, bas och trummor. När bandet sedan sökte en sångare på vik hoppade jag in. Barndebuten skedde i Falkenberg sommaren 2000 och då fick jag mersmak och fortsatte i bandet. Genom länsmusiken i Halland fick vi sedan en längre turné 2001 och sedan har det bara fortsatt med turnéer av olika slag.

Vilken är den roligaste spelning som ni gjort med Jazzmys?

Väldigt svårt att svara på. Alla spelningar är roliga! Men offentliga gig för barn är riktigt roliga eftersom hela familjen oftast kommer då.

Är det ännu lika roligt?

Det är ännu roligare nu! Nu har jag mer förstått att detta är mitt kall. Bandet har funnits länge och vi vill utvecklas hela tiden. Sedan får vi ett bra gensvar från publiken när vi är ute och spelar.

Varför tog det så lång tid innan ni släppte första skivan Svängssons Musik 2009?

För att ingen i bandet tog initiativ, det var inte första prioritet samt att det kostar mycket pengar att släppa en skiva.

Men sedan blev ni Grammisnominerade redan på första skivan. Hur kändes det?

Självklart ville vi ha en grammi men jag tyckte att det var jättehäftigt och var jättestolt att vi blev nominerade. Men tyvärr vann Bröderna Lindgren det året.

Berätta om nya skivan "Tuta & kör" som släpps i dagarna.

På första skivan hade vi några coverlåtar med och det funkade då. Men med nya skivan har vi bara egna låtar. Det görs lite för lite helt nyskriven barnmusik så därför gjorde vi så. Eftersom jag är bandledaren så har jag skrivit de flertalet av låtarna, men denna gång har alla i bandet bidragit med låtar. Så det är mer en riktig bandskiva "Tuta & kör". Denna gång är inte heller skivan bara renodlade jazz för barn utan även en del popinfluenser har smugit sig in på skivan. Min bror Martin spelade piano på första skivan. Nu är han inte medlem längre men kommer med bra idéer och har producerat "Tuta & Kör".

Tuta & Kör är ett kultförklarade barnband.

Hur tänkte ni när ni döpte nya skivan till samma namn?

Finns det ett band som heter det? Det hade vi ingen aning om! Det var min bror Martin som hittade på låten och vi andra tyckte det var ett bra namn för skivan.

Är resten av nya skivan lika bra som låten Lilla Eko?

Ja hela skivan är lika bra! Ha ha! Men vi har fått bra feedback på just "Lilla Eko" vilket är riktigt roligt. Den låten skrev jag med lite inspiration av legenden Gullan Bornemark så det är roligt att just den har blivit lite uppmärksammasad.

Vad är planerna för framtiden?

Vi har 900 Jazzmyskivor som står i mitt förråd så det vore roligt om skivan började sälja bra. Vi kommer att köra lite spelningar både officiella och genom olika länsmusiker i landet. Sedan skall vi en sväng till Finland och spela under en vecka vilket är roligt! En TV-produktion vore också häftigt! Men vi får se vad som händer. Framtiden ser ljus ut och för mitt andra band "Lisa & Josefine" där vi har tankar på en skiva i framtiden. Men som vanligt gäller det att finansiera den.

Namn: Lisa Östergren

Aktuell med: Släpper under hösten sin andra skiva med bandet Jazzmys.

Bor: Nacka

Född: Vintern 1975 på Löwenströmska Sjukhuset i Upplands Väsby.

Familj: Man & ett barn.

Yrke: Arbetar på heltid som frilandsmusiker och låtskrivare.

Antal plattor: 2 album.

Rökning: Nej röker inte. Äckligt, blå! Men Lisa feströkte i sin ungdom.

Varför tror du inte barnmusiken recenserar lika ofta som annan musik?

Det har jag funderat på massor. Första skivan fick inte en enda recension vad jag minns! Kan det bero på att barnmusik inte har lika högt status? Det kan vem som helst slänga ihop verkar folk tro. En del kan fråga mig när jag skall släppa en "riktig" skiva vilket är tråkigt. Men vi hoppas att det släpper till nya skivan. För det är ju ärligare och roligare att spela för barn!

Sista frågan. Varför finns ni inte på Facebook?

Det är dåligt att vi inte är det! Det är ren lathet av bandet. Men jag lovar att det kommer inom kort!

Conny Carlsson

Kärvt för rökare i Norge

Ett reportage i en norsk tidning, Sandefjords-Bladet berättar om en norsk kvinna, Helen, som söker bostad. Hon är rökare, och möts så ofta av kravet att man vill ha rökfria hyresgäster. Så hon och hennes man har bott tillfälligt i andra hand och vet inte vart de ska flytta härnäst.

Sandefjords-Bladet tycks känna starkt för henne, men man citerar ändå det som lagen säger, att den som hyr ut bostäder har rätt att välja hyresgäst.

Roykfritt Miljø Norge har sänt sin kommentar till artikeln:

Vi ønsker bedre levedager for Helen og andre som fortsatt røyker.

Det samme gjelder også alle andre i deres omgivelser. Hindringene er avhengighet, tobakksrøyken og tobakksindustrien m.fl. Hindringene kan overvinnes. Alle kan bli fri. Det vet vi, som røykere - aktive og passive.

Noen av oss innså dette altfor sent. Vi ønsker at andre skal slippe våre alvorlige erfaringer.

Velkommen til informasjon og inspirasjon via våre nettsider, www.roykfritt.no

Foto: sxc.hu

VISIR ser Roykfritt Norge som en systerorganisation och instämmer helt. Att förorena luften med något som man vet är så skadligt är absurt. Allt fler föredrar rökfria bostäder, även av brandsäkerhetsskäl. Det är röken/rökaren som är problemet, inte omgivningens reaktioner.

Arne Stråby

Foto: Arne Stråby

Det första rökfria bostadshuset hos Familjebostäder i Stockholm. Se artikel VISIR Aktuellt nr 3-4 2010

Skolkampanjen 2012-13

Under våren har VISIR utbildat ett antal skolinformatörer, som ska besöka skolgårdar i Stockholmsområdet. Det är 3-6 personer som går ut tillsammans för att tala med gymnasister om riskerna med passiv rökning.

VISIRs informatörer har under våren besökt 13 skolgårdar och samlat in 89 frågeformulär. Arbetet har fortsatt under hösten och fortsätter 2013. Målet är att nå alla gymnasieskolor i Stockholm.

För att lättare komma i kontakt med

de ungdomar som röker erbjuder vi dem att vara med i en tävling. De får svara på tre enkla frågor, vilket ger upphov till diskussioner om passiv rökning mellan informatörerna och eleverna.

De som har lämnat in svar har chansen att som en av två få följa med på en resa till Bryssel och besöka ett arrangemang anordnat av EUs organisation Exsmokers. Tanken är att dessa två sedan ska verka som ambassadörer i frågor om passiv rökning när de kommer tillbaka.

Skolinformatörerna ställer följdfrågor om man brukar röka på skolgården och

om skolans ledning i så fall gör något åt det. Om det kommer fram att rökning inom skolans område är vanlig och att skolledningen ser genom fingrarna på detta så ska vi gå vidare med detta.

Vi vill då komma till tals med skolledningen och överlämna och informera om Folkhälsoinstitutets skrift om Tobaksuppdraget. Där finns målsättningen att Sverige till 2014 ska halvera antalet ungdomar som utsätts för passiv rökning i sin närmiljö.

Berit Ljungstedt

Riksdagsmotioner om rökning

Motionsfloden i riksdagen innehåller som sig bör en del förslag som gäller rökning. Numera har alla partier ledamöter som är intresserade av det området.

Henrik Ripa känner vi som vice ordförande i Riksförbundet VISIR, men han sitter också i riksdagen och representerar där moderaterna. Han har motionerat om rökfri arbetstid för statligt anställda.

Många kommuner har infört rökfri arbetstid, dvs att anställda bara får röka vid lunchrasten men inte ta rökpauser då och då på arbetstid. Erfarenheterna har ofta varit goda, och Ripa anför sin egen hemkommun Lerum som exempel. Staten bör ta sitt arbetsgivaransvar och föregå med gott exempel, framhåller Ripa i sin motion.

Ripa har också ett mer näraliggande förslag för riksdagens ledamöter: rökförbud i nära anslutning till plenisalen. Det är självklart rökförbud i plenisalen, men om man får röka strax utanför så påverkar detta både ledamöter och personal. Det är en arbetsmiljöfråga.

Ripa har även motionerat om höjd skatt på cigaretter, skärpt straff för smuggling och böter för nedskräpning.

Ett system med pant på cigarettfimpar föreslås av två miljöpartister, Mats Pertoft och Jan Lindholm. De vänder sig mot att lagen mot nedskräpning gör undantag för

Henrik Ripa

cigarettfimpar när det gäller möjligheten att bötfälla den som skräpar ned.

De framhåller att mätningar tydligt visar vilken typer av skräp som ligger på våra gator, torg och ute i naturen. På gator och torg utgör cigarettfimpar 67 procent av nedskräpningen och vid våra stränder 32 procent.

Ett pantsystem skulle kunna betala städ-kostnaden. Det gör cigaretterna dyrare,

Jan Lindholm

men det är snarast en fördel ur folkhälso-synpunkt, säger man i sin motion. Resultatet borde bli mindre skräp i vår omgivning, bra för alla.

Nu brukar de flesta motioner i riksdagen avslås och läggas till handlingarna...

Arne Stråby

VISIR nyckelband

10 kr/st + porto

Kontakta kansliet för beställning
tel: 08-591 282 11
eller e-post: visir@telia.com

Sluta röka eller snusa?

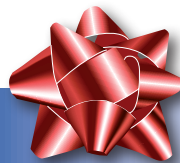

Hjälp och stöd finns!

Har du funderat på att sluta röka eller snusa? Du kan själv men ibland behövs lite hjälp och vägledning. Hjälpen finns!

Kontakta din vårdcentral
www.tobaksfakta.se - sluta röka/snusaskolan
www.slutarokalinjen.org
tel: 020-84 00 00

				VISIR 3-4/2012 LH	Kork- skruvs- form	TV-Weise	Dansk ö	Ungefär som ex	Görs segel	Kors- ordspippi	Norr	
				Finns i lusse- bullar								
				Deko- rerar								Känd Britney
				Engelskt pubnamn					Urna			
				Återord			Dalkarl		Skatt			Fullt med vita flingor!
	Lyser i många fönster	Med djur och		Djup kunskap	Får köande sin tur		Kallas Bo? Kan man tappa					
											Natrium	
Snöras					Vind- fläkt		Bräcklig Gustav Nordin					
Läns- tidningen			Bör golfare ha god					Curling- underlag	I kall bit Brutto- motsats			
											!	
Visar tid			Buske Varma tröjor			Belevad		lakttagit			Ett, tu	
Kurv- teckan		Morgonen Sal						Tretton- dagsman	Maträtt med ris-		Ofta med nål	
Aula				Ytmått			Här finns inte en .....?					
Införsel- skatt					Provskriv- ningar Skydd						Använda nål och tråd	
Lövträd				Musika- liska Miss			Ej in			Naturlig höjd		
Finns för både bad och salt					Värmande vinter- dryck							

TÄVLING De tre först öppnade rätta lösningarna vinner varsin blomstercheck på 50 kr. Posta ditt korsord med ifyllt namn och adress senast den 1 februari till kansliet. Namn på vinnarna meddelas i nästa nummer av VISIR Aktuellt. Lycka till!

Namn: _____

Adress: _____

Postnr/ort: _____

Riksförbundet VISIR
Hälsans Hus
Fjällgatan 23B
116 28 Stockholm

Vi behöver pengar – betala avgiften

Riksförbundet VISIR har fått väsentligt minskade anslag från det allmänna och behöver därför ökat stöd från våra medlemmar. Vi anser att VISIR behövs och vill gärna fortsätta arbeta mot tobaksbruket.

Betala gärna in din medlemsavgift för 2013 redan nu.

Men ge gärna en gåva utöver medlemsavgiften!

Hjälp oss också att få nya medlemmar!

Huvudmedlem 150 kr, Familjemedlem 30 kr, Ungdomsmedlem (upp till 26 år) 50 kr,
Ständig medlem 1 500 kr, Organisation 300 kr.

Gåvor mottar vi gärna till obegränsat belopp.

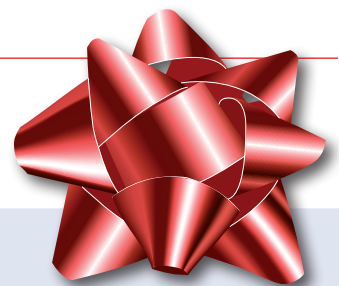
PlusGirokonto 60 94 07-2 Ange namn, adress, mail-adress om du har en sådan, tel.nr och födelseår.

Kallelse till VISIR i Stockholm-Uppsala:s Årsmöte 2013

Söndagen den 24 februari 2013 kl. 15.00

Plats : Olof Palmes Gata 25 i Stockholm (anvisning i porten om lokal)
Medlemmar och alla som är intresserade av att bli medlemmar välkomna !

Vi önskar våra läsare en god jul och ett gott nytt år

Riksförbundet VISIR

Vi Som Inte Röker är en ideell förening, politiskt och religiöst fristående, som är helt beroende av medlemmarnas stöd. VISIR arbetar för fler rökfria miljöer och för att ingen mot sin vilja ska utsättas för tobaksrök. Tillsammans med sina läns- och lokalföreningar bedriver VISIR ett informations- och opinionsbildande arbete runt om i landet.

Bli medlem nu!

Årsavgift, som inkluderar 4 nr av VISIR Aktuellt, huvudmedlem 150 kr, familjemedlem 30 kr, ungdom upp till 25 år 50 kr, skolor och organisationer 300 kr. Prenumerationspris 150:-/år. Postgiro 60 94 07-2.

Adress

VISIR, Hälsans Hus, Fjällgatan 23 B, 116 28 Stockholm Tel. 08-591 282 11, E-post: visir@telia.com
Hemsida: www.visir.a.se